

Jubileumra készül a képzőművész tábor

„Mártély az én Kaliforniám”

A KISZ Csongrád megyei bizottsága immár huszadik alkalommal rendezi meg az Országos Ifjúsági Képzőművész Tábor Mártélyon, 1985. augusztus 3-ától és 17-éig. A táborba olyan egyéni alkotókat és szakköri tagokat várnak, akik elsősorban grafikával, plasztikával, illetve festéssel foglalkoznak. Az alsó korhatár 18, a felső korhatár 35 év. A részvételt rövid életrajzzal (életkor, foglalkozás, pontos cím és irányítószám megjelölésével), 3-5 darab grafikáról és szoborról készített papírkép, festményről színes, keretezett diapozitív

veztelep sikeres pedagógiai, szakmai és nevelési tevékenysége.

Dömötör János hódmezővásárhelyi múzeumigazgató: — Aligha van még egy községe hazánkban, amelynek olyan gazdag művészeti múltja és élénk mai művészeti élete, mint Mártélynak. Az itt alkotók sorát a század elején Tornyai János nyitotta meg. Gyakran járt ki egyetlen vagyonát képező „hóttig nyögöm” házába. Számos művében találkozhatunk itteni élményeinek művészi tolmácsolásával. Szinte minden évszakaiban megfestette a mártélyi nagydiót, a Tisza áradásakor, vagy befagyott tükrét és az ártéri erdők számára súlyos, komor tünétét. Endre Béla életművében még nagyobb mértékben és meghatározóbban van jelen Mártély. Ő azonban észreveszi az ártéri tisztások üde zöldjét, nála a fák közé besüt a napsugár is. A sor sors különös véletlene, hogy a halál is itt, a szeretett Tisza mellett köszöntött rá, a ma is álló gátházban, 1928. augusztus 12-ének kora hajnalán. Rudnay Gyula is elhozta ide növendékeit, köztük Barcsay Jenőt, Pekáry Istvánt, Kántor Andort. Hangsúlyosan van jelen Frank Frigyes munkásságában Mártély ihlető hatása. A község felszabadulás utáni művészettörténete még a korábbiaknál is gazdagabb. Vannak képzőművészek, akik nemcsak alkotóként, hanem Tornyai nyomdokain haladva „birtokosként” is kötődnek Mártélyhoz. Szalay Ferenc lassan két évtizede tölti minden szabad idejét szelmalmas tanyájában. Hézsó Ferenc követte őt Tiszához közele, hét végi házában megépítésével, Fodor József egy régi parasztházat korszerűsített úgy, hogy tavaly elnyerte az év lakóháza országos pályázat egyik első díját, Fülöp Erzsébet pedig a kemping melletti tévesz-tanya hűsége bérője. Az Országos Ifjúsági Képzőművész Táborban összerakóztak fiatal művészek között vásárolták meg a 48. számú tanyát, s e néven kovacsoltak alkotói közösséggé.

Szabó Tamás szobrászművész: — Úgy 1969-70-ben egy ismerősöm szolt a KISZ-bizottságtól Salgótarjánban, hogy lenne-e kedvetem arra, hogy a staféta botot tovább adhassuk és folytatódjék a mártélyi mű-

velepek sikeres pedagógiai, szakmai és nevelési tevékenysége.

— Az országos amatőr ifjúsági képzőművész tábor Mártélyhoz való kötődése két tényezőn múlik. Egyrészt adva volt egy változatos táji környezet ellenében arculattal, párosulva Hódmezővásárhely festői, pedagógiai, szellemi örökségével és szervezőkészségével. A KISZ KB azon törekvése, hogy a mozgalmi munka csak akkor lehet tartalmas, ha a fiatalok látás-kultúrája, izlésvilága és alkotókészsége táj- és ember-szeretete is fejlesztésre kerül — élénk visszhangra talált. A művelődési formák között így alakult ki, erősödött meg és tisztult le Mártély munkafarmjának pedagógiai tartalma és célja. A táj, a természet és a tájhoz kötődő ember tevékenysége a két évtized folyamán több megítélésű fázison esett át, s egyre inkább felértékelődött tudatunkban annak fontossága, maig ható példája. A mind nagyobb számban városlakóvá váló ember, a hétköznapiok zúfolt környezetében élő ifjú egyre távolabb kerül a szülői számára még oly természetes, közvetlen és egyéni élményszerzés forrását jelentő természetől. Ezért tapasztalhatjuk, hogy a fiatalokra a táborozás elemi erővel hat. Az általános műveltség és a szakirányú felkészültség szétválasztása érdekében művészettörténeti előadások, filmvetítések, önálló estek, kiállítás- és műteremtő-gyakorlatok szerepelnek a programban. A tábor indulásának első éveiben azt a gyakorlatot folytattuk, hogy előre kértünk munkákat a táborba érkezőktől. Így a tábor zárókiállításra meglehetősen vegyes képet mutatott. Ezért módosítottuk gyakorlatunkat és született meg néhány éve az újszegedi Téli Tárlat. Ez a tábor folytonosságát is biztosítja, hiszen a nyáron begyűlt élményanyagot otthon mindenki igényei szerint szintetizálhatja, érlelheti. Szeretném remélni, hogy az idei, jubileumi tábor is alkalmat teremtsen arra, hogy a staféta botot tovább adhassuk és folytatódjék a mártélyi mű-

velepek sikeres pedagógiai, szakmai és nevelési tevékenysége.

Czakó János, a tábor egykori vezetője, a jubileumi találkozó egyik szervezője: — Ifjúságunk sokoldalú nevelési feladatainak egyik sarkalatos pontja a vizuális képzés. Ennek az igénynek felismerése hozta létre a KISZ KB megbízásából, a KISZ Csongrád megyei bizottságának — más szervekkel együttműködve — éves táborát Mártélyon. A tábor célja mindig is az volt, és az is marad, hogy a fiatal alkotók az elméleti és szakmai ismeretek túl betekintést nyerjenek a magyar és egyetemes képzőművészet területeire, tájékozódás kapjanak a legújabb törekvésekről, a kortárs képzőművészeti élet jelenéről. Az ország valamennyi megyéjéből érkezett fiatal alkotó volt már a tábor tagja. Jó néhányan „profi” művészek lettek, de azok is, akik „csupán” mérnökök, építésszek, tanárok, esztéták, vagy üzemi munkások, jó szívvel, kellemes élményekkel és gazdag szakmai tapasztalatokkal telve hagyták el Mártélyt, és emlékeznek ma is szívesen a Tisza-parton együtt töltött időkre. A jubileumi rendezvény tartalmas kiadványt készítettünk, érmet veretünk, több kiállítást rendezünk, s meghívjuk a volt hallgatókat is.

T. L.

Megnyílik-e a titkok kapuja?

Beszélgetés Szabados György zeneszerzővel

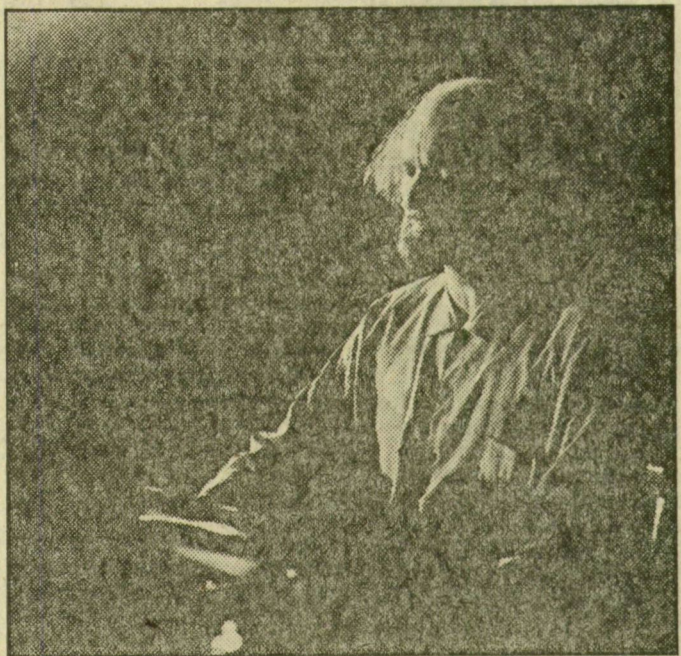
(Szabados Györgyöt elsősorban dzsesszmuzsikusként ismerik, nemcsak hazánkban, de külföldön is. Most rendkívül jelentős zeneszerzői feladatot kapott: a Szegedi Szabadtéri Játékok idei évadjának egyik izgalmas produkciójának ígérkezik A szarvassá változott fiúk című táncost, melynek második részéhez a Győri Balett produkciójához ő készített zenét. A felvételek nemrégiben fejeződtek be. Mondhatnánk. Szabados György ezzel letette a maga voksát.)

— Kettős kötésben él. Dzsesszmuzsikusként tartják számon, ugyanakkor mindennapi foglalkozása a gyógyítás, územorvosként dolgozik. Honnan e két gyökerű kiteljesedés?

— Orvoscsaládban születtem, s az embert, mint tudjuk, alapvetően két dolog motiválja: a gén és a környezet. Edesapámtól, akit nagyon szerettem, az orvosi hivatás hitét, az emberi tartást, az egyetlen életfelelősségteljes vállalásáért kaptam örökül, edesanyámtól pedig a muzsika szeretetét. Soha nem volt kétség számomra, hogy orvos és dzsesszmuzsikusként lehetek. Még akkor sem, amikor már orvosi diplomámat kezembem, zeneileg évekig semmiféle lehetőség nem adatott számomra, elképzeléseimet csak szűk körben valósíthattam meg, s a visszhangtalanságban legfeljebb átmenthettem ötleteimet és vágyaimat. Közébe kellett volna lépni, hogy ma, miközben orvosi praxist folytatok és zenét szerzek, muzsikálok, a test és a lélek gyógyítójának hihetem magam. Egy biztos, igyekszem minél mélyebben megismerni az embereket, s lehet-e ezt körültekintőbben és komplexebben, mint orvosként. S szeretném megérteni és föloldozni-vigasztalni őket zenémmel.

— Hogyan fogadta Markó Iván felkérését, hogy készítsen „programzenét” a szarvassá vált fiúk történetéhez?

— Megtisztelőnek és izgalmasnak tartottam ezt a feladatot Markó a nyár végén keresett meg, a kérés annál is inkább izgatott, mert eddig mindössze egy programzenét készítettem, Tóth János negyedórás filmjéhez. Engem elsősorban dzsesszmuzsikusként ismernek, pedig én „csak” muzsikusként szeretnék lenni. A

— Kik, s miként szótlatják meg muzsikáját?

— Nem kis gondot jelentett ennek a drámai balettenek megszólaltatása. Ha műfajáról kellene beszélnem, nehezen tudnám meghatározni. A problematika alakította a kifejezés-módot, így megtalálható benne a magyar zene attitűdje éppúgy, mint a dzsessz, vagy a szimfonikus zene élménye. Nehezítette a megszólaltatást, hogy olyan zenei anyagot hoztam létre, amely bizonyos helyeken nyitott, improvizációs készséget igényel, ezáltal az előadótól aktív közreműködést, együttlételemet kíván. Végül a Magyar Rádióban egy alkalmi zenekar szerveződéssel dzsesszmuzsikusként a modern zene megszólaltatásából és szimfonikus zenészekből, a felvételek során irdatlan nehézségekkel kellett megküzdenünk, hogy egységes hangzás születjen. Am elégedettséggel állapíthatom meg, hogy a sokszínű, sajátos, nyelvezetű, komplex zene inspirálhatja Markó Iván fantáziáját.

(Szabados Györgyvel a szeptemberi dzsesszraiongók hamarabb is találkozhatnánk, hiszen április 23-án, a szegedi Ifjúsági Ház dzsesszklubjában a Dresch Quartet-tel közösen ad koncertet. A kortárs zene stílus-teremtő egyénisége az évszázados magyar kultúrából és szellemiségből mélyen merítve teremt meg európai dzsesszt is megújító szíverén művészetét. Várjuk a találkozását.)

Tandi Lajos

Hivatalosan művelődési kísérletnek nevezik a dolgot, ám népművelői körökben is tisztán látják: arról van szó, hogy a művelődési házak „újrabenépesítése” érdekében próbálkoznak — valami újjal. Újdonság? Hát, ki tudja? Tessék megítélni.

Néhány éve Debrecenben találták ki, hogy mi lenne, ha nem a népművelők mondanák meg, mire kíváncsiak az emberek, mit szeretnének csinálni a kultúra házaiban? Hanem „... az adott település lakói közül bárki, bármilyen programot kezdeményezhet a művelődési otthonban, s közreműködhet a program megvalósításában. A kísérletben a vállalkozó állampolgár jogot kap arra, hogy kezdeményezéséhez felhasználhassa az állami feltételeket, a művelődési otthon, annak pénzeszközait, a működtetésre alkalmazott személyeket”. A Csongrád megyei művelődési központ felhívásából másoltam ide a fentieket, melyre az újszegedi November 7. művelődési ház is jelentkezett.

Újdonság? A deklaráció régi: „A művelődési otthon az adott közösség otthona, az hozta létre és tartja fenn...”. Mármost, mindannyian ismerjük a folyamatot: a népművelők éves terveikbe rendre beiktatták az általuk kidolgozott, népszerűnek tettezett, anyagi és tárgyi lehetőségeik szerint megrendezhetőnek ítélt programokat. Ezeket vagy megvalósították vagy nem, volt irántuk ér-

Házigazdaként

dekládás, vagy nem. Az utóbbi időkben többnyire — nem. Erre némi az azt mondják: mert az emberek igénytelenek, pontosabban a pénzeszerzés megakadályozza őket a művelődésben. Mások szerint igenis van hajlandóságunk (úgy általában) a minőségi, kulturált életre; használnánk is az erre való, meglévő objektumokat, csak nem úgy, ahogy eddig, ahogy a népművelők ezt megpróbálják „előírni”.

Nos, itt az alkalom. „A művelődési otthoni tevékenység demokratizálására irányuló kísérlet” eddigi tapasztalatai az optimistákat igazolják. Hajdú-Biharban, Szabolcs, Heves és Szolnok megyében már az Országos Közművelődési Tanács is támogatja a „kísérletezést”.

Mire készülnek a November 7-én? „Találkozásokra”. A ház vezetője, Kis Ernő és ifj. Apró Juhász János műzsi ellenőr (azt mondta nekem, így írjam; Bérkert utca 7. szám alatti lakos) egy kiállításra ismerkedtek össze, beszélgettek, megegyeztek. „Legyen házigazda!” — mondhatta a népművelő, miután megtudta, Apró Juhász Jánosnak és barátainak nem tetszik, hogy a városrész közepén kihagyatlanul, sokszor üresen áll a művelődési háza. Pedig...

„Az tapasztalom, hogy az emberek egyre inkább bezárkóznak, bizalmatlanok. Érthető; a világban, az országban sok a probléma, sokan nem is értik, miért mennek a dolgozó rosszul, csak tartanak valamitől, valakitől, az ösztöneik azt súgják: „ne szólj szám, nem fáj fejem”, törődjek csak a magam dolgával... De a magam dolga sem lehet így jól, tönkremegy a család, divatja van az italozásnak, hogy a többi bajt ne is soroljam. Ha nem beszélünk ezekről a dolgokról egymással, nyíltan, őszintén, vagyis ha nem lesz minél gyorsabban egészségesebb a közösségi gondolkodásunk — hiába hoznak határozatokat, bizottságokat, tartanak szimpozionokat, a bajok nem múlnak el. Ezért gondoltam, a művelődési házaiban kellene elkezdni a nyílt beszédet, egymással, és olyan emberekkel, akiknek a nagy dolgokra is kellő rálátásuk van, s a saját tetteikkel, életükkel, sorsukkal igazolják: a kölcsönös őszinteség, az egymás iránti szolidaritás és törődés az egyik erő, amivel változtathatunk” — mondta az „alkalmi népművelő”.

Az „Újszegedi esték” nyitánya, az első találkozás ma, kedden este 6 órakor lesz a November 7. művelődési házaiban. A „Legyen házigazda”-kísérlet premierjén Apró Juhász János vállalta a házigazda szerepét, vendége Balczó András és mindenki, akit érdekel az a rendkívüli képességű sportember és a róla készült filmek.

Sulyok Erzsébet

Költői jelenlét

Hogy költői nagyhatalom vagyunk, régóta köztudott. Am, hogy versolvasói nagyhatalom lennénk, kétes értékek információink. Pedig a könyvkiadók mindent megtesznek annak érdekében, hogy a vers ne csupán megszülessék, hanem meg is méressék, sőt útjára bocsátassák. Akár ilyen, immáron klasszikussá váló jelzővel: „Vers, erédj, légy osztályharcos!”

A költészet napja közeledével iskolákban, művelődési intézményekben egyre több szó esik József Attiláról, a magyar költészet fél évezredes történetéről, a kortárs alkotók munkásságáról. Vagy húsz esztendője erre az alkalomra jelenik

meg a múlt év lírai termésének válogatása, a Szép versek antológia. Az idén új vállalkozással bővült a versgyűjtemények sora, a Magvető Kiadó a közelmúltban jelentette meg Költői jelenlét 1985 (Híradás az év lírájáról) című kötetét. A könyv célja, élő költészetünk, s ezen belül a Magvető költőinek népszerűsítése, s minden évben ezentúl az adott év kiadói kínálatából közöl igényes válogatást. Az első gyűjteményben olyan nevekre bukkantunk, mint Asperján György, Balázsovics Mihály, Csorba Győző, Dobai Péter, Farkas Árpád, Kántor Péter, Nagy László, Parancs János, Szikszai Károly, Varga Imre,